

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СЕРЕДНЬОСТРОКОВИХ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО РІВНЯ

О.Ф. Паладченко

Постановка проблеми. Світова і вітчизняна практика свідчить, що для розвитку інноваційної діяльності першочергове значення має фінансова підтримка його пріоритетних напрямів за рахунок державного бюджету [1]. Тому важливим завданням на сьогодні є проведення моніторингу середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня головними розпорядниками бюджетних коштів і дослідження його результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню фінансування інноваційної діяльності присвячені праці експертів ОЕСР, ЄС, зарубіжних і вітчизняних учених, зокрема: Т.Н. Кошелевої., А.А. Гудкової, В.П. Соловйова, І.Ю. Єгорова, А.Н. Золотарьова, О.Б. Бутнік-Сіверського, О.Е. Кузьміна, О.М. Колодізева. У роботах цих авторів аналізуються, зокрема, напрями й особливості державної підтримки інноваційної діяльності, проте проблеми фінансування середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня головними розпорядниками бюджетних коштів не розглядалися.

Метою роботи є дослідження питання бюджетного забезпечення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня в Україні й аналіз його результатів.

Виклад основного матеріалу. У рамках Закону України «Про пріоритетні напрями

інноваційної діяльності в Україні» [2] постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2012 р. № 294 [3] за стратегічними пріоритетами затверджено 53 середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 рр. і запроваджено проведення моніторингу їхньої реалізації головними розпорядниками бюджетних коштів.

Моніторинг реалізації цих пріоритетних напрямів здійснено УкрІНТЕІ вперше у 2012 р. на основі даних про провадження інноваційної діяльності за рахунок коштів державного бюджету чотирма головними розпорядниками, а саме: Міністерством освіти і науки, молоді та спорту, Державним агентством України з управління державними корпоративними правами та майном, Національною академією наук, Національною академією аграрних наук. Крім того, враховувалися витрати будь-яких бюджетних або цільових програм у разі визначення цих витрат інноваційними в паспортах відповідних програм, а також витрати на інноваційну діяльність із спеціального фонду державного бюджету на фінансування НДДКР, які виконувалися бюджетними науковими установами і ВНЗ на замовлення підприємств (організацій) України. За даними цих розпорядників, загальний обсяг фінансування затверджених Урядом середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня у 2012 р. становив

153293,22 тис. грн. (96,1 % від загального фінансування стратегічних пріоритетів і 68,8 % від загального фінансування інноваційної діяльності), з яких за рахунок загального і спеціального фондів – відповідно 34285,0 тис. грн. (22,4 %) і 119008,22 тис. грн. (77,6 %). Фінансування середньострокових пріоритетних напрямів загальнодержавного рівня здійснене за шістьма із семи стратегічних пріоритетів, визначених Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»:

1 Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії.

За цим стратегічним пріоритетним напрямом затверджено сім середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня, з яких п'ять профінансовано в обсязі 6593,25 тис. грн., що становить 4,3 % загального обсягу бюджетного фінансування. При цьому 92,1% загального обсягу бюджетного фінансування стратегічного пріоритетного напрямку здійснено за трьома середньостроковими пріоритетними напрямами інноваційної діяльності загальнодержавного рівня, а саме: 1.1 Освоєння нових технологій удосконалення енергетичних мереж та обладнання з урахуванням намірів їх гармонізації з енергетичною системою країн ЄС (1016,00 тис. грн.); 1.4 Освоєння нових технологій будівництва енергоефективних житлових та комунально-побутових будівель і приміщень (2877,50 тис. грн.); 1.5 Освоєння нових технологій отримання та накопичення енергії з відновлюваних джерел (2222,75 тис. грн.). Решта 7,9 % від загальної суми бюджетного фінансування спрямовано ще на два середньострокові пріоритети загальнодержавного рівня: 1.3 Освоєння нових технологій отримання альтернативних видів палива (45,00 тис. грн.); 1.6 Освоєння нових технологій енергоефективного спалювання різних видів палива (432,00 тис. грн.) (рис. 1). Середньострокові

пріоритетні напрями інноваційної діяльності 1.2 Освоєння нових технологій створення енергогенеруючих потужностей на основі когенераційних установок і 1.7 Освоєння нових технологій використання теплових насосів *не фінансувалися зовсім*. За напрямами інноваційної діяльності кошти спрямовано лише на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 755,90 тис. грн. (9,6%) й інші види діяльності (переважно на закупівлю результатів НДР – 6372,20 тис. грн. (90,4 %).

2 Освоєння нових технологій високо-технологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки

Фінансування за даним стратегічним пріоритетом у 2012 р. становило 36401,10 тис. грн., або 23,7% загального обсягу і здійснювалося лише за чотирма з семи затверджених середньострокових пріоритетних напрямів. Із зазначеної суми майже всі кошти (35537,60 тис. грн., або 97,6%) використано за напрямом 2.5 Створення нових поколінь техніки і технологій в авіа-, судно- та ракетно-космічній галузі. Решта 998,20 тис. грн. (2,4%) спрямовано за трьома напрямами: 2.1 Розроблення агрегатів і систем нового покоління для швид-

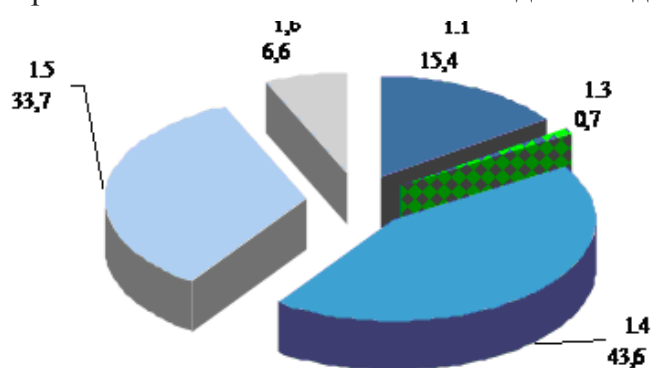

Рис. 1. Розподіл видатків на середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня за стратегічним пріоритетом «Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії» у 2012 р., напрям, %

кісного та високошвидкісного залізничного транспорту (386,00 тис. грн.); 2.6 Розроблення засобів для проведення діагностики авіаційної, корабельної та ракетно-космічної техніки (352,00 тис. грн.); 2.7 Розвиток навігаційних систем різного призначення (125,50 тис. грн.) (рис. 2).

Фінансування здійснено із загального фонду (34000 тис. грн., розпорядник коштів – Агентство держмайна України) та спеціального фонду (2401,10 тис. грн., розпорядник коштів – Монмолодьспорту), при цьому всі кошти загального фонду спрямовано на середньостроковий пріоритет 2.5 Створення нових поколінь техніки і технологій в авіа-, судно- та ракетно-космічній галузі. Не було надано фінансування за трьома середньостроковими пріоритетними напрямками інноваційної діяльності: 2.2 Розвиток транспортної логістики, 2.3 Удосконалення систем виведення ракет-носіїв, космічних апаратів і 2.4 Впровадження керуючих систем авіаційної, корабельної, ракетної, військової електроніки. За напрямками інноваційної діяльності всі кошти спрямовано на «інші види діяльності».

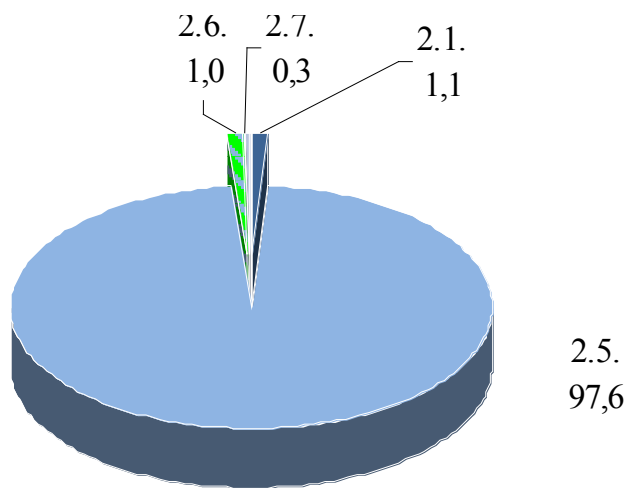

Рис. 2. Розподіл видатків на середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня за стратегічним пріоритетом «Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки» у 2012 р., напрям, %

3 Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій

Фінансування за стратегічним пріоритетом становило 7103,18 тис. грн., або 4,6 % від загального обсягу фінансування інноваційної діяльності і спрямоване за сімома із восьми затверджених середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня (рис. 3).

Найбільш повно (93,2 %) профінансовані були чотири середньострокові пріоритети: 3.1 Освоєння нових технологій отримання, оброблення і застосування композиційних та композиційно-градієнтних матеріалів (1210,1 тис. грн.); 3.3 Створення індустрії нанотехнологій, наноматеріалів та виробництво продукції з них (2379,64 тис. грн.); 3.4 Освоєння нових технологій отримання, оброблення і застосування конструкційних та функціональних матеріалів у промисловості, будівельній, транспортній галузі (1950,36 тис. грн.); 3.5 Освоєння нових технологій отримання, оброблення і застосування функціональних матеріалів у біології та медицині (1082,22 тис. грн.). Не здійснювалося фінансування за середньостроковим пріоритетним напрямом

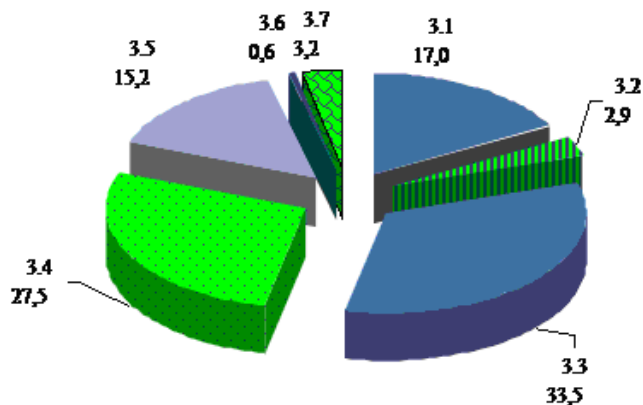

Рис. 3. Розподіл видатків на середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня за стратегічним пріоритетом «Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій» у 2012 р., напрям, %

3.8 «Створення і виготовлення матеріалів для виробництва, акумуляції, збереження енергії та охорони навколишнього природного середовища».

За напрямками інноваційної діяльності лише 245,00 тис. грн. (3,2 %) спрямовано на придбання машин, обладнання і програмного забезпечення (середньостроковий напрям 3.3), водночас переважну більшість коштів (7453,68 тис. грн., або 96,8 %) виділено на напрям «інші види діяльності», з яких найбільше – за чотирма середньостроковими напрямками (3.1; 3.3; 3.4; 3.5).

4 Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Цей стратегічний пріоритетний напрям отримав найбільшу частку бюджетних коштів – 93129,72 тис. грн., або 60,8 % від загального обсягу фінансування середньострокових пріоритетів загальнодержавного рівня інноваційної діяльності, які було спрямовано за всіма вісьмома затвердженими середньостроковими пріоритетами, при цьому більшу частину коштів (76,8 %) – за двома напрямками: 4.1 Розроблення та впровадження технологій адаптивного ґрунтоохоронного землеробства (17032,46 тис. грн., або 18,3 % від загального бюджетного фінансування стратегічного пріоритетного напрямку); 4.2 Розроблення та впровадження технологій виробництва, збереження і переробки високоякісної рослинницької продукції (54517,51 тис. грн., або 58,5%). Найменші обсяги коштів (365,16 тис. грн., або 0,4 %) профінансовано за напрямом 4.3 «Розроблення та впровадження технологій виробництва діагностикумів захворювань рослин».

Фінансування середньострокових пріоритетних напрямів здійснено лише із спецфонду державного бюджету одним розпорядником коштів – НААНУ.

За напрямками інноваційної діяльності кошти виділено за всіма середньостроковими пріоритетами на маркетинг, рекламу і переважна їхня частина (85851,87 тис. грн., або

90 %) – на «інше».

6 Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

На цей стратегічний пріоритетний напрям виділено незначні кошти – 3519,16 тис. грн., або 2,3 % від загального обсягу фінансування середньострокових пріоритетів загальнодержавного рівня інноваційної діяльності, які профінансовано Монмолодьспорту із спеціального фонду. У 2012 р. фінансування здійснено за всіма п'ятьма затвердженими середньостроковими пріоритетними напрямками, з яких значну частину коштів (78,1 %) виділено на три середньострокові напрями: 6.1 Застосування технологій раціонального надроду і землекористування (589 тис. грн., або 16,7%); 6.4 Застосування технологій поводження з радіоактивними відходами та зменшення їхнього негативного впливу на навколишнє природне середовище (1072,30 тис. грн., або 30,5 %); 6.5 Застосування технологій зменшення шкідливих викидів і скидів (1085,6 тис. грн., або 30,8%) (рис. 4). За напрямками інноваційної

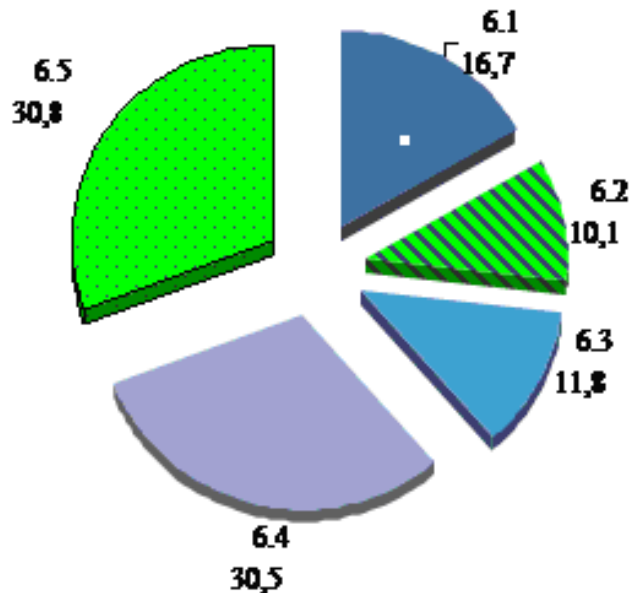

Рис. 4. Розподіл видатків на середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня за стратегічним пріоритетом «Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища» у 2012 р., напрям, %

діяльності всі кошти виділено тільки на напрям «Інше».

7 Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Зазначений стратегічний пріоритетний напрям профінансовано за п'ятьма із восьми затверджених середньострокових пріоритетів загальнодержавного рівня в обсязі 6546,80 тис. грн., або 4,3 % від загального обсягу фінансування середньострокових пріоритетів, з яких значну частину коштів (78,2 %) виділено на три середньострокові напрями: 7.1 Розвиток технологій підтримки прийняття стратегічних рішень (1657,17 тис. грн., або 25,3 %); 7.2 Впровадження новітніх розділів грид-технологій та клауд-комп'ютингу (2000 тис. грн., або 30,5 %); 7.3 Розвиток технологій ситуативного управління під час прийняття управлінських рішень (1468,28 тис. грн., або 22,4 %). Найменшу частку коштів (216,15 тис. грн., або 3,3 %) виділено на середньостроковий пріоритет 7.7 «Розвиток суперкомп'ютерних технологій для розв'язання задач у галузі економіки; управлінні складними об'єктами в екології, біології та медицині; обороноздатності держави».

Не здійснювалося фінансування за трьома середньостроковими пріоритетними напрямами: 7.5 Впровадження новітніх технологій у спеціальні телекомунікаційні мережі, зокрема в Національну систему конфіденційного зв'язку; 7.6 Розвиток технологій виготовлення оптичних носіїв для довгострокового зберігання інформації; 7.8 Розвиток технологій тривимірного реалістичного інтелектуального моделювання складних техногенних систем, що розроблені з урахуванням методів і засобів неогеографії та зоогеографії.

За напрямами інноваційної діяльності фінансування середньострокових пріоритетних напрямів здійснено на:

- створення і розвиток інноваційної інфраструктури, у тому числі одного бізнес-інкубатора (285,00 тис. грн., або 3,4 % – середньостроковий пріоритет

7.4 Розвиток технологій розвитку національної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, зокрема з використанням радіотехнології MITRIS);

- придбання машин, обладнання і програмного забезпечення (44,40 тис. грн., або 0,5 % – середньострокові пріоритети 7.1 Розвиток технологій підтримки прийняття стратегічних рішень і 7.3 Розвиток технологій ситуативного управління під час прийняття управлінських рішень);

- придбання нових технологій (у матеріальній і нематеріальній формі) (169,17 тис. грн., або 2,0 % – середньостроковий пріоритет 7.1 Розвиток технологій підтримки прийняття стратегічних рішень);

- інше (7835,43 тис. грн., або 93,4 % – середньострокові пріоритети: 7.1; 7.2; 7.3; 7.4; 7.7).

Фінансування середньострокових пріоритетів здійснено із загального фонду (4,4 %) за напрямом 7.4 (розпорядник коштів НАНУ) і спеціального фонду (95,6%) за напрямами 7.1; 7.2; 7.3; 7.7 (розпорядник коштів Монмолодьспорту).

Висновки

Результати здійсненого моніторингу реалізації у 2012 р. середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня головними розпорядниками бюджетних коштів свідчать, що з 53 затверджених Урядом середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня профінансовано 34 (64,2 %) середньострокові пріоритети. Найбільшу частку бюджетних коштів – 93129,72 тис. грн., або 60,8 % від загального обсягу фінансування середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня було спрямовано за середньостроковими пріоритетними напрямами стратегічного пріоритету «Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу», найменшу – 3519,16 тис. грн., або 2,3 % – за середньостроковими пріори-

тетними напрямками стратегічного пріоритету «Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища». Фінансування середньострокових пріоритетних напрямів загальнодержавного рівня здійснене за шістьма з семи стратегічних пріоритетів, визначених Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». Слід зазначити, що за двома стратегічними пріоритетами: «Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу» і «Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища» фінансувалися всі середньострокові пріоритетні напрями. Водночас, за таким важливим соціальним стратегічним пріоритетом «Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики» безпосереднього фінансування

середньострокових пріоритетних напрямів не здійснювалося.

З метою ефективного використання коштів фінансування середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня слід здійснювати з урахуванням результатів моніторингу реалізації зазначених пріоритетних напрямів головними розпорядниками бюджетних коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про інноваційну діяльність». Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / <http://zakon.rada.gov.ua/go/3715-17>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2012 р. № 294 «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки». Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / <http://zakon.rada.gov.ua/go/294-2012-n>.

УДК 631.155.2.658.8 (478)

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОНІТОРИНГУ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ З ПИТАНЬ МЕДИЧНОЇ НАУКИ

Г.П. Задорожня, канд. вет. наук

Постановка проблеми. Особливу увагу медична наука приділяє виконанню фундаментальних і прикладних наукових досліджень, які містять потужну інноваційну складову і спрямовані на отримання конкретних результатів; розвиток біотехнологій, формування національної медикаментозної політики, розробку вакцин, сироваток і опрацювання технологій їхнього виробництва; розвиток

трансплантології – органної і тканинної (створення умов зберігання тканин донорів, типізація клітин, опрацювання техніки трансплантації); розвиток регенеративної медицини на основі клітинних технологій з використанням стовбурових клітин, ендоскопічної хірургії; розвиток молекулярно-генетичних методів прогнозування і ранньої діагностики соціально значущих хвороб тощо [1].